

ESHITISHIDA NUQSONI BO'LGAN BOSHLANG'ICH SINFLAR O'QUVCHILARINI O'QITISHDA INNOVATSION PEDAGOGIK TEKNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH

Hamdamov Abror

Qarshi shahar Alohida ta'limga ehtiyoji bo'lgan

kar va zaif eshituvchi bolalar uchun

17-sonli ixtisoslashtirilgan maktab-internati

boshlang'ich ta'lim o'qituvchisi

Abstrakt

Ushbu maqolada eshitishida nuqsoni bo'lgan boshlang'ich sinf o'quvchilarini o'qitishda innovatsion pedagogik texnologiyalardan foydalanishning nazariy va amaliy asoslari yoritilgan. Zamonaviy ta'lim texnologiyalari, interfaol metodlar, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari hamda individual yondashuv asosida tashkil etilgan darslarning samaradorligi tahlil qilingan. Shuningdek, o'quvchilarning nutqiy rivojlanishi, muloqot kompetensiyasi va mustaqil fikrlashini shakllantirishda innovatsion metodlarning o'rni ochib berilgan.

Kalit so'zlar: Eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalar, surdopedagogika, innovatsion pedagogik texnologiyalar, interfaol metodlar, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, inkluziv ta'lim, boshlang'ich ta'lim, vizual ta'lim.

Kirish

Mamlakatimizda maxsus ta'lim tizimini takomillashtirish, nogironligi bo'lgan bolalarning sifatli ta'lim olish huquqini ta'minlash davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalarni zamonaviy

pedagogik yondashuvlar asosida o'qitish ularning bilim olish imkoniyatlarini kengaytiradi, ijtimoiy moslashuvini kuchaytiradi va kelajakdagi kasbiy faoliyatiga puxta zamin yaratadi.

Boshlang'ich ta'lim bosqichi bolaning shaxs sifatida shakllanishida muhim davr hisoblanadi. Ayniqsa, eshitishda nuqsoni bo'lgan o'quvchilar bilan ishlashda innovatsion pedagogik texnologiyalarni qo'llash darslarning samaradorligini oshirish, o'quvchilarning bilish faolligini rivojlantirish hamda ta'lim sifatini yaxshilashga xizmat qiladi.

Asosiy qism

Innovatsion pedagogik texnologiyalar ta'lim jarayonini o'quvchi shaxsiga yo'naltirish, mustaqil fikrlashni rivojlantirish va amaliy kompetensiyalarni shakllantirishga xizmat qiladi. Eshitishda nuqsoni bo'lgan boshlang'ich sinf o'quvchilari bilan ishlashda bunday texnologiyalarni qo'llash alohida ahamiyatga ega.

Mazkur toifadagi o'quvchilar axborotni asosan ko'rish orqali qabul qilganliklari sababli darslarda vizual materiallardan keng foydalanish zarur. Multimediali taqdimotlar, elektron darsliklar, animatsiyalar, interaktiv doskalar, video materiallar va raqamli ta'lim platformalari o'quvchilarning mavzuni chuqurroq o'zlashtirishiga yordam beradi.

Interfaol metodlardan foydalanish ham yuqori samaradorlikka ega. Jumladan, "Aqliy hujum", "Klaster", "Insert", "BBB", "Sinkveyn", "Rol o'ynash", "Muammoli vaziyat" kabi metodlar o'quvchilarning darsdagi faolligini oshiradi, mustaqil fikrlashini rivojlantiradi hamda jamoada ishlash ko'nikmalarini shakllantiradi.

Axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish ta'lim jarayonining sifatini sezilarli darajada oshiradi. Interaktiv o'yinlar, elektron lug'atlar, subtitrlı videolar, mobil ilovalar hamda maxsus dasturlar orqali o'quvchilar nutqni rivojlantirish, o'qish va yozish ko'nikmalarini mustahkamlaydilar.

Innovatsion texnologiyalarni qo'llashda individual yondashuv tamoyiliga amal qilish muhimdir. Har bir bolaning eshitish qobiliyati, nutq rivojlanish darajasi va psixologik

xususiyatlari inobatga olinishi lozim. Shu asosda differensial topshiriqlar, individual ta'lim yo'nalishlari hamda moslashtirilgan didaktik materiallardan foydalanish yuqori natijalarni ta'minlaydi.

O'yin texnologiyalari ham boshlang'ich sinf o'quvchilari uchun samarali vosita hisoblanadi. Didaktik o'yinlar orqali o'quvchilarning lug'at boyligi kengayadi, muloqot qilish malakasi rivojlanadi va darsga bo'lgan qiziqishi ortadi. Gamifikatsiya elementlari o'quvchilarning motivatsiyasini oshirib, ta'lim jarayonini yanada qiziqarli tashkil etishga imkon yaratadi.

Loyiha metodi ham eshitishida nuqsoni bo'lgan o'quvchilarni mustaqil izlanishga undaydi. Kichik guruhlarda bajariladigan loyihalar orqali o'quvchilar hamkorlik qilishni, axborot izlashni, tahlil qilishni va natijalarni taqdim etishni o'rganadilar.

Innovatsion pedagogik texnologiyalarni muvaffaqiyatli qo'llash o'qituvchidan zamonaviy pedagogik kompetensiyalarni, AKT vositalaridan samarali foydalanish ko'nikmalarini hamda surdopedagogik metodikani chuqur bilishni talab etadi.

Xulosa

Eshitishida nuqsoni bo'lgan boshlang'ich sinf o'quvchilarini o'qitishda innovatsion pedagogik texnologiyalarni qo'llash ta'lim samaradorligini oshirishning muhim omillaridan biridir. Zamonaviy axborot texnologiyalari, interfaol metodlar, vizual vositalar va individual yondashuv o'quvchilarning bilim, ko'nikma va kompetensiyalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Natijada o'quvchilarning darsga bo'lgan qiziqishi ortadi, mustaqil fikrlash, muloqot qilish va ijtimoiy moslashuv darajasi yaxshilanadi. Kelgusida maxsus ta'lim muassasalarida innovatsion pedagogik texnologiyalarni keng joriy etish ta'lim sifatini yanada oshirishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni. – Toshkent, 2020.

2. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining nogironligi bo‘lgan shaxslarni qo‘llab-quvvatlash hamda inklyuziv ta’limni rivojlantirishga oid farmon va qarorlari.
3. Jumaev A., Xamidov X. **Maxsus pedagogika**. – Toshkent: O‘qituvchi, 2021.
4. Po‘latov Sh., Mamatov R. **Surdopedagogika asoslari**. – Toshkent: Fan, 2020.
5. Tolipov O‘., Usmonboyeva M. **Pedagogik texnologiyalar: nazariya va amaliyot**. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2017.
6. Ishmuhamedov R. **Innovatsion pedagogik texnologiyalar**. – Toshkent: Iste’dod, 2018.
7. UNESCO. *Guide for Ensuring Inclusion and Equity in Education*. Paris: UNESCO, 2017.
8. World Health Organization. *World Report on Hearing*. Geneva: WHO, 2021.